

Sygn. akt III ZS 4/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący)

SSN Dawid Miąsik

SSN Zbigniew Myszka (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi Ministra Sprawiedliwości
na uchwałę nr (...) Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Komorników Sądowych
Izby Komorniczej w W. z dnia 07 marca 2017 r. w sprawie składania i popierania
środków odwoławczych od decyzji Ministra Sprawiedliwości od nowo powołanych
komorników ,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 marca 2018 r.,

uchyla zaskarżoną uchwałę.

UZASADNIENIE

Walne Zgromadzenie Komorników Izby Komorniczej w W. 7 marca 2017 r. w
W. podjęło uchwałę Nr (...) zobowiązującą Radę Izby Komorniczej w W. do
składania i popierania środków odwoławczych od decyzji Ministra Sprawiedliwości
powołujących komornika w rewirze, w którym liczba komorników jest wystarczająca
w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach
sądowych i egzekucji (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1277 ze zm., zwanej

dalej ustawą o komornikach sądowych lub ustawą), a w szczególności gdy liczba ludności przypadająca na jednego komornika jest mniejsza od 15.000 osób. Walne Zgromadzenie Komorników Izby Komorniczej w W. podjęło tę uchwałę, bez wskazania jej podstawy prawnej.

Minister Sprawiedliwości na podstawie art. 68 ust. 1 i 2 ustawy o komornikach sądowych wniósł o uchylenie tej uchwały z powodu jej sprzeczności z prawem. W jego ocenie, uchwała została podjęta z naruszeniem art. 89 ust. 1 ustawy, a Walne Zgromadzenie Komorników przypisało sobie uprawnienie, którego nie posiada, gdyż art. 89 ust. 1 ustawy wskazuje *expressis verbis* rodzaj uchwał, które może podejmować ten organ samorządu komorniczego. Minister Sprawiedliwości nie zwracał się w tej sprawie do organu samorządu o zajęcie stanowiska w przedmiotowej sprawie. W konsekwencji przedmiotowa uchwała była niedopuszczalna i powinna zostać wyeliminowana z porządku prawnego także dlatego, że stanowi w istocie rzecz próbę zamknięcia dostępu do zawodu komornika, w szczególności dla asesorów komorniczych przez bezpodstawną ingerencję organu samorządowego w kompetencje zastrzeżone wyłącznie dla Ministra Sprawiedliwości w art. 11 ust. 1 i 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji.

W odpowiedzi na wniosek Rada Izby Komorniczej w W. wskazała, że kontestowana uchwała podjęta została przez Walne Zgromadzenie Komorników Sądowych Izby Komorniczej w W. Tymczasem Rada jest organem odrębnym, niezależnym od Walnego Zgromadzenia i pełni funkcje wykonawcze, ale nie ma wpływu na przebieg Walnego Zgromadzenia ani na treść jego uchwał. Ocenę przedmiotowej uchwały pod kątem jej zgodności z prawem Rada Izby Komorniczej w W. pozostawiła Sądowi Najwyższemu, utrzymując, że treść zaskarżonej uchwały każe domniemywać, iż celem jej podjęcia było wyrażenie przez członków warszawskiej Izby Komorniczej niezadowolenia z decyzji Ministra Sprawiedliwości w zakresie tworzenia nowych stanowisk komorniczych w rewirze, w których liczba komorników jest wystarczająca. Zwróciła też uwagę na potrzebę podejmowania przez samorząd komorniczy działań przeciwko skutkom decyzji Ministra Sprawiedliwości, który powinien w określonych warunkach odmawiać tworzenia nowych stanowisk lub wskazywać zainteresowanym inne rewiry, w których

występują choćby potencjalne warunki dla funkcjonowania kolejnych kancelarii komorniczych. W przeciwnym razie w rewirach będzie funkcjonować liczba kancelarii znacznie przewyższająca potrzeby mieszkańców dochodzących wierzytelności w toku postępowań egzekucyjnych. Samorząd komorników sądowych powinien podejmować działania dla ograniczenia otwierania nowych kancelarii komorniczych w rewirach, w których funkcjonuje już ich wystarczająca liczba. Nie należy tego utożsamiać z próbą zamknięcia dostępu do zawodu komornika, gdyż takie działania mają na względzie dbałość o interesy komorników prowadzących już kancelarie, jak i tych, którzy ponoszą niemałe koszty związane z rozpoczęciem działalności własnych kancelarii. Rada Izby Komorniczej w W. w opiniach o kandydatach na nowe stanowiska, wydawanych na wniosek Ministra Sprawiedliwości, wskazywała na brak potrzeby tworzenia nowych kancelarii komorniczych w tych rewirach, w których liczba ludności przypadająca na jednego komornika jest mniejsza niż 15.000 osób. W taki sposób Rada i Walne Zgromadzenie Komorników Sądowych Izby Komorniczej w W. usiłowała podjąć dialog w spornej kwestii z Ministrem Sprawiedliwości, kierując się troską o zachowanie najwyższych standardów pracy komorników.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek Ministra Sprawiedliwości jest uzasadniony z uwagi na oczywisty brak kompetencji walnego zgromadzenia komorników izby komorniczej do podjęcia zakwestionowanej uchwały bezprawnie zobowiązującej Radę Izby Komorniczej do składania i popierania środków odwoławczych od decyzji wymienionego Ministra powołującego komornika w danym rewirze, w którym według subiektywnych ocen organów samorządu komorniczego dotychczasowa liczba komorników ma być „wystarczająca w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, a w szczególności gdy liczba ludności przypadająca na jednego komornika jest mniejsza niż 15.000 osób”. W tym zakresie zwyczajne walne zgromadzenie komorników sądowych w sposób niedopuszczalny bezprawnie podważa (ignoruje) utrwaloną linię orzecznictwa Sądu Najwyższego, który po raz kolejny stanowczo potwierdza, że kompetencje walnego zgromadzenia komorników izby zostały wyczerpująco określone w art. 89 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, który nie dopuszcza, a zatem wyklucza podejmowanie

legalnych uchwał w zaskarżonym zakresie zarówno wśród kompetencji o charakterze stanowczym, o których mowa w pkt. 1-7, ani nie dotyczy opiniowania innych spraw, o które zwróciłby się Minister Sprawiedliwości (pkt. 8), skoro bezsporne jest, że wymieniony Minister nie zwracał się Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Komorników Izby w W. o wyrażenie opinii w sprawie, która jest przedmiotem zaskarżonej uchwały Nr 1. Żadna z regulacji zawartych w art. 89 ust. 1 nie przewiduje, a zatem nie dopuszcza, przeto w konsekwencji wyklucza bezpodstawne i nielegalne zobowiązanie rady izby przez walne zgromadzenie komorników sądowych do zaskarżania lub popierania środków odwoławczych od decyzji o powołaniu komornika w danym rewirze, w którym może zresztą działać, a zatem być powołany więcej niż jeden komornik (art. 8 ust. 2 ustawy o komornikach). Zasadnie skontestowana uchwała wykluczająca legalność podjęcia czynności procesowych, o których mowa w zaskarżonej uchwale nr 1 nie miała oparcia także w art. 93 ust. 1 pkt 9 tej ustawy, bo ten nie dotyczy uchwał podjętych z przekroczeniem zakresu kompetencji walnego zgromadzenia komorników izby.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy, komornika powołuje Minister Sprawiedliwości na wniosek zainteresowanego, po zasięgnięciu opinii właściwej izby komorniczej, a zatem Minister ten nie ma obowiązku zasięgnięcia opinii innych organów samorządu, w tym respektowania zaskarżonego stanowiska walnego zgromadzenia komorników danej izby bezpodstawnie zobowiązującego radę izby do składania lub popierania środków odwoławczych od decyzji o powołaniu komornika w danym rewirze, a ponadto w orzecznictwie sądowoadministracyjnym występują rozbieżności jurysdykcyjne w zakresie dopuszczalności zaskarżania przez radę izby komorniczej decyzji o powołaniu komornika w danym rewirze na podstawie niewiążącej Ministra Sprawiedliwości opinii rady izby dotyczącej powołania komornika na wniosek zainteresowanego (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z dnia 28 kwietnia 2017 r., VI SA/Wa 1966/16, LEX nr 2302229 oraz odmienne wyroki tegoż WSA z dnia 21 lipca 2017 r., VI SA/Wa 338/17, LEX nr 2402285 lub z dnia 10 sierpnia 2017 r., VI SA/Wa 339/17, LEX nr 2401733). Ponadto i w szczególności, skoro do zakresu działania rady izby komorniczej należy - między innymi - wyrażanie opinii w sprawie powoływania lub odwoływania komorników i asesorów komorniczych (art. 93 ust. 1 pkt 2 ustawy), to

ujawnionej rozbieżności w zakresie dopuszczalności zaskarżania aktów o powołaniu przez Ministra Sprawiedliwości zainteresowanego na komornika i tak nie może usunąć zaskarżona uchwała walnego zgromadzenia komorników, która jawnie bezpodstawnie i sprzecznie z prawem zobowiązywała radę izby do składania lub popierania środków odwoławczych od decyzji o powołaniu komornika. W takiej kontrowersyjnej kwestii walne zgromadzenie komorników mogłoby co najwyżej wyrazić swoją opinię, a zatem bez możliwości podjęcia żadnej stanowczej uchwały, gdyby w tego typu „innej sprawie dotyczącej komorników” Minister Sprawiedliwości zwrócił się o wydanie opinii w trybie art. 89 ust. 1 pkt 8, co nie miało miejsca w przedmiotowej sprawie. Oznacza to, że walne zgromadzenie komorników nie ma także kompetencji opiniodawczych opartych na wymienionym przepisie prawa bez wniosku Ministra Sprawiedliwości o zaopiniowanie „innych spraw dotyczących komorników” (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2017 r., III ZS 3/17, LEX nr 2321923).

W ujawnionym stanie rzeczy nie mają istotnego znaczenia bezpodstawne oczekiwania samorządów komorniczych na odmowy Ministra Sprawiedliwości tworzenia nowych stanowisk lub wskazywania zainteresowanym rewirów, w których „występują choćby potencjalne warunki dla funkcjonowania kolejnych kancelarii komorniczych”, podejmowane w deklarowanej trosce jakoby „o zachowanie najwyższych standardów pracy komorników”, bez obniżania jakości czynności egzekucyjnych, „nie wyłączając nadużyć, czy brutalizacji czynności komorniczych”. Tymczasem - w ocenie Sądu Najwyższego - uprawnionym wierzycielom o wiele bardziej będzie sprzyjać i służyć większa liczba komorników, a konsekwencji ich wyższa konkurencyjność, dostępność i dbałość o rezultaty wnioskowanych czynności egzekucyjnych, niż jawnie antykonkurencyjne próby ograniczania dostępności do wykonywania do zawodu komornika i to przez bezpodstawne i nielegalne ingerowanie w zastrzeżone dla Ministra Sprawiedliwości kompetencje, o których mowa w art. 11 ust. 1 i 2 ustawy o komornikach.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy wyrokował jak w sentencji na podstawie art. 68 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych.

